

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

3. Falsa praesidentia, de stabilitate PP. in Sinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

Cataneus septemdecim in lingua pōsitis, & apud Mandarinos dictio-
nis laude florens Vagnonius, & alij, sacrāque baptisimi formulam
Sinenſi conceptram ſcripſerantque vernaculo, Literas Sinenſibus de-
re retractandam, pridem Christianis, fideique Myſteria & linguam
apptime callentibus, quam cū ij probaſſent, pro legitima con-
ceptis habendam Patres ſtatuērunt, Christianisque omnibus promul-
gandam, ut incidentibus neceſſitatū articulis ea vterentur, infan-
tibus maximē in extremo periculo tingendis, quod ſimulato morbi
remedio non pauci factitabant, Hæc & alia in rem Christianam dōm
Patres conſulunt adest citatus Pechino nunciū profectionem Longo-
bardi vehementer vrgens, quare aſſumptis ſecum Feliciano de Sylva,
& fratribus duobus Sinenſibus, Trigaultio Nanchini relicto quampro-
mum itinere ſe dedit, miſſis prius Hancum qui ſtationem in ea ur-
tropolī locarent (de cuius progreſſu poſtea) nam variis vrbibus, bo-
ni eiufdem deſiderium teſtatis, fieri ſatis non potuit, ob penuriam
operatum, & temporarij com meatus; quo Sciaocei quoque, vrbē
propius licet Macao diſtante, ſic egēbant ut dies hebdomadæ, ſe-
non niſi orizæ aqua macerata demento veſcerentur; paucillum bubu-
linæ diſdominico adderent, quā nec bubulci, neque mancipia di-
gnantur attingere; carnibus aliis præ ſumma inopia abſtinerent qua-
quam & multis, & pretio vilibus: mulcebat hæc ærumnas Apoſtoli-
ci miniſterij tolerantia comes, & character, maximēque fiducia li-
laris quā Longobardus vbique ſecuros fecerat nihil eſſe noſtris in po-
ſterum ab exilio metuendum: noſtros vſu edoctos tempeſtates ex-
aut frangere; conciliatam iis à Riccio doctrinarum omnium præſidium; co-
optatos à Rege in vrbem Regiam, ipſosque aulae domesticos ex no-
ſtris quatuor; inſtarque omnium tam diu nos eſſe in regno verſatos,
ut Sinis per leges non liceret ex eo nos pellere ne (quod ipſi hæc
lege cautum voluerunt) per nos Regni arcana, per noſtros ſequenti
regnum proderetur. Hæc Longobardus apud ſe, & ad noſtros; hæc
Trigaultius etiam in Europa, hæc alij, quā ardentem optantes tam
facile creduli, haud quidem ut Riccium carperent eiufque ſuſpensionem
perpetuū timores, verum ut illos iam partæ fiducia ſtabilitatis empa-
darent: at enim Riccium ſapientius timuiſſe, quā iſti iure confi-
derent quinquennio poſt nimium paruit, cū pulſi extra Sinas, Macao
ægrè contitimus, quam calamitatem conſciuit Patrum qui Nanchi-
ni debebant confidentia hæc, libertasque in vſu Chriſtianæ pietatis
animosior quā cautā; & demum (contra quam ſemper inculcauerat
Riccium) quoddam perperam crederent, non eſſe in poteſtate Mandarini
etiam offeſi, nos regno extrudere; id verò grandi ſuo malo, expec-
ti ſunt quā falſo crederent.

Quod autem noſtros in Mathematicis exquiſita peritia, Reipublicæ
neceſſarios ſuaderet, hoc ſeculi huius anno undecimo potiffimum
claro

2.
Victus dif-
fic.

3.
Falla præſi-
dentia, de
ſtabilitate
pp. in Sinis.

claruit, magno quidem exinde sed breui compendio, incidere Luna defectio in anni præteriti medium Decembrem; horum momenta defectuum, vtraque in aula Regis Astrologi pro officij fide sic obseruant, vt si de summa imperij agatur, quæ quisque momenta laboraturi syderis, & restituendi notauerit, eorum Princeps in vnam eliquat certæ prædictionis sententiam, quæ ad Regem defertur, moxque ab Rege velocibus nuntiis omnes Prouinciæ in expectationem vaticinij ingentis arriguntur, cuius illis dies, hora, & articuli, editis literis asseruntur: hora media illo anno errant Astrologi (quæ apud Sinas hora est solida, qui diem horarum nostratum viginti quatuor, in horas suas duodecim colligunt) grauis inde in Regnum offensio, indignatio omnium aduersus Astrologos, & decreta in miseros ab Rege erroris poena, illi in præfens solliciti, in posterum prouidi, apud eum demissè expostulant, alienam se culpam luere; errorem hunc esse Astronomiæ Sinenfis, & Calendarij abaci, non suum; nunquam fore certa & rata prognostica, ex vacillanti, & falso canone, cuius calculo minutim diligenterque institissent; iuberet illum Rex corrigi, vt certæ de cetero prædictiones ex eo ederentur. Hic animi omnium ad Patres versi, rogantur à tribunali rituum correctioni manum admouere, Calendarias tabulas emendare, & nostros de Astrologia codices sinicè reddere. Læti occasione læta Patres Religionis promouendæ, liberè respondent, se quidem Sinas nec eo consilio per infinita quæsisse discrimina, vt eas scientias traderent, quæ nihil aut parum ad salutem animi faciunt; nec eas didicisse, nisi ad oblectamentum ingenij, quod interponerent interdum seriis: propositi sui & votorum fuisse summam vt cognitione veri Dei Sinas imbuerent, eiusque legis sanctissimæ, cuius accurata obseruatione homines in eam euaderent ad quam conditi sunt beatitatem sempiternam; Regis tamen in se beneficentiæ singulari debere omnia; eiusque tribunalis humanissimæ comitati; correctionem tabularum vltro suscipere, & incubituros in eam accuratatione tam strenua quanti ea esset apud Regem, qui sua illam inter grauissima regni negotia dignatus esset commendatione. Placuit Magistratui responsum, Præfes libello ad Regem retulit, Patresque ad hoc nominauit qui Pechini legabant, adiuncta clausula qua illis fas erat alios accire; ac ne qua vsus Sinenfis ignorance fallerentur, Doctores Paulum, & Leonem, adiutores operis acceperunt. Cùm his Sabbatinus de Vrsis Calendarij Sinenfis digestos canones cœpit retexere; & Principi Mathematicorum commentationem tradere maiorum Planetarum, quam ad mensem perduxit huius anni 1611. Aprilem, quod à me non frustra hic notatur ad refellendos, qui malè prædictum deliquium, solis fuisse non lunæ scripserunt, cùm solis tunc esse nequiverit.

Suspexit magnoperè Sabbatinus Sinenfium veterum solers ingenium qui nulla sistematis figuratone, & varietate fictorum circularum quibus luminarium maiorum motus erraticos æquabili regula fixaque

R r

4.
Calend. Sinenfis emendatio noſtris à Rege commissa & cur